

नमुना भरण्यासाठीच्या सूचना

(1) पुढील बाबतीत हा नमुना भरून पाठविण्यात यावा.

(अ) नवीन बँक शाखा/कार्यालये/एनएआयओ/एटीएमसारखी इतर ग्राहक सेवास्थाने (सीएसपी)

(ब) विद्यमान बँक शाखा/कार्यालये/एनएआयओ/सीएसपीचा दर्जा/पोस्टल पत्ता/बंद करणे/विलीनीकरण/ रुपांतरण/जागा बदलणे/अद्यावतीकरण इत्यादींच्या स्थितीतील बदल कळविण्यासाठी.

(2) युनिफॉर्म कोड नंबरचे (युसीएन) प्रत्येकी 7 अंकांचे भाग 1 कोड व भाग 2 कोड असे दोन भाग असतात.

(अ) भाग 1 कोडची व्याख्या पुढीलप्रमाणे

(1) वाणिज्य बँका व इतर वित्तीय संस्थांच्या शाखा/कार्यालयांसाठी - 7 अंकी अल्फा न्युमरिक कोड व खालील डावीकडून

- प्रथम तीन अंक बँक कोडचे असतात.
- पुढील चार अंक शाखा कोड दर्शवितात.

(2) राज्य/जिल्हा केंद्रीय सहकारी बँका, राज्य/केंद्रीय भूविकास बँकांच्या शाखा/कार्यालयांसाठी - डावीकडून

- प्रथम चार अंक बँक कोड दर्शवितात.
- पुढील तीन अंक शाखा कोड दर्शवितात.

(3) इतर सहकारी बँका, राज्य वित्तीय निगम, व टूर्स, ट्रॅव्हल्स, वित्तीय व लीजिंग कंपन्यांच्या शाखा/कार्यालयांसाठी :- 7 आकडी अल्फा-न्युमरिक कोड, ह्यातील डावीकडून

- प्रथम पाच अंक बँक कोड दर्शवितात.
- पुढील दोन अंक शाखा कोड असतात.

(4) अप्रशासकीय स्वतंत्र कार्यालये (एनएआयओ - तात्पुरती कार्यालये) - जसे स्टँड अलोन एक्सटेंशन काउंटर/सेंटेलाईट ऑफिस/प्रतिनिधी कार्यालय/कॅश काउंटर/अधिकार कार्यालय/कलेक्शन काउंटर/मोबाईल ऑफिस/एअर पोर्ट काउंटर/हॉटेल काउंटर/एक्सचेंज ब्युरो - **16 अंकी** (ह्या 16 अक्षरी कोड पैकी पहिली 5 स्थाने बँक कोडसाठी आरक्षित आहेत (बँक कोड पाच अंकांपेक्षा कमी असल्यास रिकाम्या जागी 0 ठेवले जाईल, त्यापुढील तीन अंक 'NAI' असेल व त्यानंतर उरलेल्या 8 जागांसाठी अल्फा न्युमरिक कोड असेल). प्रत्येक NAI0 कोणत्या ना कोणत्यातरी स्वतंत्र शाखेशी जोडलेला असेल व त्या शाखेला बेस ब्रॅच म्हटले जाईल. एनएआयओसाठी अर्ज करताना, बेस ब्रॅचचा पार्ट-1 कोडही उपलब्ध करून दिला जावा.

(5) एटीएम, एफबीसी, इतर स्थिर ग्राहक सेवा स्थळे :- **16 आकडी** फिक्सड लोकेशन विझिनेस कारेस्पॉन्डंटसाठी, एटीएम/सीएसपी साठी 16 आकडी नवीन बीएमआर कोड (16 आकडी कोड ज्यात बँक कोड, त्यानंतर 'FBC' किंवा 'ATM' किंवा 'CSP' स्ट्रिंग आणि त्यानंतर उरलेल्या 8 जागांसाठी अल्फा न्युमरिक कोड असेल. ह्या 16 आकडी कोडपैकी पहिली पाच स्थाने बँक कोडसाठी आरक्षित असून बँक कोड 5 आकड्यापेक्षा कमी असल्यास रिकाम्या/उरलेल्या जागी 0 येईल.

(ब) विभाग-2 कोड (7 आकडी अल्फा न्युमरिक कोड) - बँकांच्या निरनिराळ्या वर्गांच्या व्यतिरिक्त हा कोड पुढीलप्रमाणे आहे.

- डावीकडून प्रथम तीन आकडे डिस्ट्रिक्ट कोड साठी आहे.
- त्यानंतरचे तीन आकडे, त्या जिल्ह्यातील केंद्राच्या कोडसाठी आहेत.
- शेवटचा एक आकडा लोकसंख्या व्याप्ती कोड असतो.

(3) तथापि, एखादी जमा/प्रदर्शनात उघडलेल्या तात्पुरत्या ऑफिससाठी नमुना सादर केला जाऊ नये.

(4) सार्वजनिक क्षेत्रातील बँकांसह सर्व बँकांनी, संपूर्ण नमुना सादर केल्यानंतरच, ह्या प्रणालीद्वारे पार्ट-1 व पार्ट-2 कोड निर्माण करावेत. कोणतीही बँक स्वतःच पार्ट 1 कोड लावून घेऊ शकत नाही.

(5) एखाद्या एनएआयओचे पूर्णतः शाखा/कार्यालयात बदलणे किंवा त्याच्या उलट हे रुपांतरण समजले जाईल त्यानुसार अर्जामध्ये रुपांतरणाचा नमुना भरण्यात यावा. रुपांतरण झाल्यानंतर जुने अभिलेख बंद केले जातील आणि नव्या एककासाठी नवीन पार्ट 1 कोड निर्माण केला जाईल.

(6) ह्या प्रणालीमध्ये आपली माहिती अद्यावत करण्याबाबत केवळ बँकाच जबाबदार असतील.

(7) एकदा सादर केलेली माहिती खोडता येऊ शकणार नाही. तो इतिहास प्रणालीत ठेवूनच माहिती अद्यावत करता येईल.

(8) लोकसंख्या व्याप्ती कोड व लोकसंख्या गट कोड ह्यामधील संबंध खाली दर्शविला आहे.

युनिफॉर्म कोड नंबरच्या दुसऱ्या भागाचा शेवटचा अंक (लोकसंख्या व्याप्ती संकेत)	लोकसंख्या व्याप्ती	टियर	लोकसंख्या गट	लोकसंख्या गट कोड
1	4999 पर्यंत	6	ग्रामीण	1
2	5000 ते 9999	5		
3	10,000 ते 19,999	4	अर्ध नागरी	2
4	20,000 ते 49,999	3		
5	50,000 ते 99,999	2		
6	1,00,000 ते 1,99,999	1	नागरी	3
7	2,00,000 ते 4,99,999	1		
8	5,00,000 ते 9,99,999	1		
9	10 लाख आणि अधिक	1	महानगरी	4

नमुन्यामधील बाबींचे स्पष्टीकरण

बाब क्र. 1

हे लॉग इन ओळखपत्रांवर (क्रेडेंशियल्स) अवलंबून आहे. ह्या प्रणालीद्वारे केवळ बँक कोड, बँकेचे नाव, बँकेचा वर्ग व बँकेचा गट एवढ्याच गोष्टी रीड ओनली मोडमध्ये दर्शविल्या जातील.

बाब क्र. 2

विद्यमान माहिती अद्यावत करण्यासाठी किंवा नवीन माहिती टाकण्यासाठी ड्रॉपडाऊनमधून निवडली जावी.

बाब क्र. 3.1 व 3.2

तो नमुना, पार्ट 1 कोडवर आधारित विद्यमान एककामधील माहिती अद्यावत करण्यासाठी असल्यास एकक निवडले जावे आणि आवश्यकतेनुसार बदल केल्यास तारखेपासून माहिती अद्यावत करण्यात यावी.

बाब क्र. 4

पार्ट 1 कोडवर आधारित एकक निवडले जावे आणि शाखेचे कार्यालयात, शाखेचे एनएआयओमध्ये किंवा कार्यालयाचे एनएआयओमध्ये किंवा ह्याच्या उलट रुपांतरण करण्यासाठीची प्रक्रिया केली जावी आणि रुपांतरणाची प्रत्यक्ष तारीख निर्देशित केली जावी.

बाब क्र. 5.1

तो नमुना नवीन शाखा प्रणालीत घालण्यासाठी असल्यास

बाब क्र. 5.2

सहकारी बँकांसाठी लागू नाही.

बाब क्र. 6

नमुना नवीन कार्यालयासाठी असल्यास त्या कार्यालयाचा प्रकार 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6 मधून निवडला जावा. येथे निर्देशित न केलेला अन्य प्रकार असल्यास 6.7 निवडला जावा आणि त्या कार्यालयाच्या कार्यकृतीचा तपशील दिला जावा. 6.2 मध्ये निर्देशित केल्यानुसार व 6.3, 6.4, 6.5 किंवा 6.6 मध्ये निर्देशित केलेल्या कार्यकृती केल्या जात असणारे प्रशासकीय कार्यालय असल्यास 6.2 ची निवड केली जावी आणि त्यानुसार केल्या जात असलेल्या कार्यकृती 6.2 मधून निवडल्या जाव्यात.

बाब क्र. 7

नमुना नवीन एनएआयओसाठी असल्यास, एनएआयओचा सुयोग्य प्रकार 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.6 मधून निवडला जावा. प्रत्येक प्रकल्पाच्या एनएआयओसाठी वेगळा नमुना सादर केला जावा. येथे निर्देशित न केलेला एनएआयओचा अन्य प्रकार असल्यास 7.7 ची निवड केली जावी आणि तो एनएआयओ व त्याच्या कार्यकृतीचा तपशील दिला जावा.

एनएआयओ ही अशी कार्यालये आहेत की जेथे वेगळी लेखा पुस्तके ठेवली जात नाहीत व आरबीआयकडे वीएलआर अहवाल सादर करण्याची आवश्यकता नसते. त्याच्या बेस ब्रँचचे/कार्यालयाचे नाव व त्याचे युनिफॉर्म कोड नंबरस देण्यात यावेत व त्यानुसारच एनएआयओच्या लेखा ठेवण्यात येतील.

बाब क्र. 7.8

बेस ब्रँच/ऑफिसचा पार्ट 1 कोड निर्देशित केला जावा.

बाब क्र. 8

नमुना एखाद्या नवीन अन्य स्थिर जागी असलेल्या सीएसपीसाठी असल्यास, स्थिर जागा ग्राहक सेवा बिंदू (सीएसपी) न् मधून निवडले जावेत.

बाब क्र. 8.1

ज्यामार्फत सेवा दिली जाते तो प्रकार इलेक्ट्रॉनिक (8.1.4) किंवा मानवी (8.1.2) ह्यामधून निवड केली जावी.

बाब क्र. 8.1.1, 8.1.2, 8.1.3, 8.1.4 व 8.1.5

सेवेचा प्रकार इलेक्ट्रॉनिक (8.1.1) असा निवडला असल्यास इलेक्ट्रॉनिक सेवेचा प्रकार, एटीएम (8.1.1.1), सीआरएम (8.1.1.2), सीडीएम (8.1.1.3) इलेक्ट्रॉनिक किऑस्क (8.1.1.4), ई-लॉबी (8.1.1.5) मधून निवडला जावा. प्रत्येक प्रकारच्या इलेक्ट्रॉनिक सेवेसाठी वेगळा नमुना सादर केला जावा.

बाब क्र. 8.1.1.6

येथे निर्देशित न केलेली अन्य कार्यकृती करणारे इलेक्ट्रॉनिक स्थिर स्थान सीएसपी असल्यास 8.1.1.6 निवडले जावे व त्याच्या कार्यकृतीचा तपशील दिला जावा.

बाब क्र. 8.1.2.1

मानवी रीतीने सेवा देणारे स्थिर स्थान सीएसपी असल्यास 8.1.2.1 निवडले जावे.

बाब क्र. 8.1.3

स्थिर स्थान सीएसपी ऑनसाईट/ऑफसाईट असण्याबाबतची स्थितीवर टिक करावे.

बाब क्र. 8.2

बेस ब्रॅच/कार्यालयाचा पार्ट 1 कोड लागू असल्यास दिला जावा.

बाब क्र. 9.1

शाखा/कार्यालय/एनएआयओ/अन्य स्थिर स्थानीय सीएसपीचे नाव लिहिले जावे.

बाब क्र. 9.2

बँकेला सर्वसाधारण परवानगी प्रणालीखाली, शाखा/कार्यालय/एनएआयओ/इतर स्थिर स्थानीय सीएसपी उघडण्याची परवानगी असल्यास, ती आपोआप सिलेक्ट केली जाईल आणि अशा बँकांनी 9.3, 9.4, 9.5 व 9.6 भरण्याची गरज नाही. अन्यथा प्राधिकृतीकरण/मंजुरी/परवाना ह्यासह टिक केले जावे.

बाब क्र. 9.3

परवाना/प्राधिकृतीकरण क्रमांक (आरबीआयच्या संबंधित केंद्रीय/प्रादेशिक कार्यालयाकडून मिळालेला) आधीच मिळाला असल्यास तो लिहिला जावा. अन्यथा तो त्यानंतर अद्यावत केला जावा.

बाब क्र. 9.4

परवाना/प्राधिकृतीकरणाची नेमकी तारीख लिहिली जावी.

बाब क्र. 9.5 व 9.6

आरबीआयने परवाना दिल्याच्या तारखेपासून, प्राधिकृतीकरण किंवा आरबीआयने विहित केलेल्या तारखेपासून एक वर्षानंतर, शाखा/कार्यालय/इतर स्थिर स्थानीय सीएसपी उघडले असल्यास, कृपया तो परवाना नूतनीकृत करण्यात आला आहे किंवा नाही हे लिहावे. नूतनीकृत केले असल्यास, कृपया संदर्भ क्रमांक व नूतनीकरणाची तारीख द्यावी.

बाब क्र. 9.7

बँक धनकोष म्हणून काम करत नसल्यास तिच्याशी संलग्न असलेल्या धनकोषाचा (शाखा/कार्यालय) पार्ट 1 कोड द्यावा.

बाब क्र. 10

शाखा/कार्यालय/एनएआयओ/इतर स्थिर स्थानीय सीएसपीचा मॅग्नेटिक इंक कॅरॅक्टर रेकग्निशन (एमआयसीआर) कोड निर्देशित केला जावा,

बाब क्र. 11

शाखा/कार्यालय/एनएआयओ/इतर स्थिर स्थानीय सीएसपीचा इंडियन फायनान्शियल सिस्टिम कोड (आयएफएससी) निर्देशित केला जावा.

बाब क्र. 12

शाखा/कार्यालय/एनएआयओ/इतर स्थिर स्थानीय सीएसपीचा बँक्स इंटर्नल सीस्टिम (सीबीएस) कोड दिला जावा.

बाब क्र. 13.1, 13.2, 13.3, 13.4 व 13.5

देश, राज्य, जिल्हा, पोस्ट जिल्हा व महसूल केंद्राचे नाव ड्रॉप डाऊनमधून सिलेक्ट करावे. विदेशी बँक एकाच्या बाबतीत देशाचे नाव अपरिहार्य आहे.

बाब क्र. 13.6.1 व 13.6.2

देशांतर्गत तसेच विदेशी ह्या दोन्हीही एकासाठी तपशीलवार पत्ता दिला जावा.

बाब क्र. 13.6.3 व 13.6.4

देशांतर्गत बँकिंग एकासाठी पोस्ट ऑफिस व त्याचा पिन कोड दिला जावा.

बाब क्र. 13.7

जिओ कोऑर्डिनेट म्हणजे अक्षांश व रेखांश (दशम स्थानापर्यंत) लिहिले जावे.

बाब क्र. 13.8.1

शाखा/कार्यालय/एनएआयओच्या बाबतीत त्या शाखा/कार्यालय/एनएआयओच्या प्रभारी अधिका-याचा हुद्दा दिला जावा.

बाब क्र. 13.8.2, 13.8.3, 13.8.4 आणि 13.8.5

एसटीडीकोडसह लँडलाईन क्रमांक, मोबाईल क्रमांक, फॅक्स क्रमांक (असल्यास) आणि ई-मेल आयडी दिला जावा.

बाब क्र. 14

ते बँकिंग एकक पूर्ण वेळ किंवा अर्ध वेळ आहे हे सिलेक्ट केले जावे आणि ते कोणत्या कालावधी दरम्यान उघडे असते हे प्रत्येक दिवसासाठी दिले जावे.

बाब क्र. 15

प्रत्येक केंद्र, राज्य, जिल्हा, पोस्ट जिल्हा ह्यांच्याशी संलग्न, बँकिंग एकाकडून सेवा दिली जाणारी अतिरिक्त केंद्रे ड्रॉपडाऊनमधून सिलेक्ट केली जावीत.

बाब क्र. 16.1

शाखांकडून दिल्या जाणा-या सेवा सिलेक्ट केल्या जाव्यात. एकापेक्षा अधिक सेवा दिल्या जात असल्यास अनेक सिलेक्शन्स केली जावीत. येथे निर्देशित न केलेल्या सेवा दिल्या जात असल्यास 16.1.13 सिलेक्ट केले जावे व त्याबाबतची तपशीलवार माहिती दिली जावी.

बाब क्र. 16.2

कार्यालयाकडून दिल्या जाणा-या सेवा सिलेक्ट केल्या जाव्यात. एकापेक्षा अधिक सेवा दिल्या जात असल्यास अनेक सिलेक्शन्स केली जावीत. येथे निर्देशित न केलेल्या सेवा दिल्या जात असल्यास 16.2.11 सिलेक्ट केले जावे व त्याबाबतची तपशीलवार माहिती दिली जावी.

बाब क्र. 17

शाखा/कार्यालय फोरेक्स कार्यकृती (विदेशी मुद्रा व्यवसाय (16.1.6) किंवा फोरेक्स ऑफिस (16.2.3) आधीच सिलेक्ट केलेले असावे) करत असल्यास, 17.1 मध्ये प्राधिकृत डीलर वर्ग निर्देशित करावा व 17.2 मध्ये प्राधिकृतीकरणाची तारीख द्यावी.

बाब क्र. 17.3

17.1 मध्ये प्राधिकृत डीलर वर्ग सी सिलेक्ट केला असल्यास, त्याच्या लिंक ऑफिसचा पार्ट 1 कोड दिला जावा.

बाब क्र.18

इतर लक्षणे/बाबी

बाब क्र.18.1

इतर स्थिर स्थानीय सीएसपी - इलेक्ट्रॉनिक सेवांसाठी (8.1.1) तो नमुना असल्यास, ती जागा सहाय्यक कर्मचा-यासह आहे की त्याशिवाय आहे हे निर्देशित केले जावे.

बाब क्र. 19

आरबीआयला कळविण्यात न आलेली एखादी किंवा अतिरिक्त माहिती असल्यास तिचा तपशील द्यावा.

बाब क्र. 20

डीसीबीआर/डीसीबीएस ह्यांच्याकडून मंजूरी दिली गेल्यानंतर प्रणालीकडून पार्ट 1 निर्माण केला जाईल.

बाब क्र. 21

पार्ट 2 प्रणालीकडूनच निर्माण केला जाईल.

सूचना :- अधिक माहितीसाठी संचालकांशी संपर्क करावा किंवा पत्र व्यवहार करावा.

संचालक,
बँक शाखा सांख्यिकी विभाग,
सांख्यिकी व माहिती व्यवस्थापन विभाग,
भारतीय रिझर्व्ह बँक, केंद्रीय कार्यालय
सी-9, 6वा मजला, बांद्रा - कुर्ला कॉम्प्लेक्स,
बांद्रा (पूर्व), मुंबई- 400 051